

Stručni rad

UDK 930.85:929Drašković Č.

Milan MARKOVIĆ (Cetinje)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

milan.markovic@fcjk.me

**IN MEMORIAM
ČEDOMIR DRAŠKOVIĆ
(1946-2023) ***

15. maja 2023. godine crnogorska je akademska i intelektualna zajednica izgubila svoga uzornog člana, visokocijenjenoga montenegristu i humanistu, strastvenoga autora i istraživača Čedomira Draškovića. Čedo, kao su ga zvali njegovi prijatelji i bliski saradnici, čitav je svoj profesionalni vijek posvetio predanom radu na proučavanju i afirmaciji crnogorske kulturne baštine i očuvanju njenoga nacionalnog identiteta, a svoje svestrano znanje nesebično je dijelio oplemenjujući i podučavajući sagovornike i čitaoce. Svoje brojne saradnike uvijek je poštovao i bio je spreman pomoći im tokom izazovnih društvenih prilika. Svi mi koji smo imali privilegiju upoznati ga, doživljavali smo ga kao vrsnog mislioca i stručnjaka, čiji su stavovi služili kao moralni orijentir u smutnim vremenima kojima svjedočimo. Uostalom, tako postojan moralni kompas, opravdana rigoroznost etičkih standarda, pažnja na detalje, visoka erudicija i razvijena građanska svijest preporučili su ga za članstvo u brojim institucijama, asocijacijama i stručnim tijelima, među kojima bih izdvojio:

* Govor na komemorativnoj šednici u organizaciji FCJK i Crnogorskoga PEN centra – Cetinje, 17. maja 2023.

- članstvo u Upravnome odboru FCJK,
- članstvo u Izdavačkome savjetu Instituta za crnogorski jezik i književnost,
- članstvo u Savjetu za visoko obrazovanje,
- članstvo u Crnogorskome PEN centru, a od 2020. stupanje na funkciju predsjednika Suda časti,
- članstvo u Senatu Dukljanske akademije nauka i umjetnosti,
- članstvo u Redakciji međunarodnoga časopisa za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja *Lingua Montenegrina* itd.

Drašković je jasno pokazivao svoju etiku i u svojim naučnim i stručnim radovima. Njegova stručna argumentacija, osobena akribija, sposobnost izvođenja zaključaka, povezivanje i kontekstualizacija historijskih referenci ostaće da služe kao poučni i pouzdani primjeri mlađim generacijama istraživača. Kad god bi primijetio da se Crna Gora kreće retrogradnim stranputicama, bilo zbog domaćega neznanja ili vanjskih loših namjera, bio je jedan od rijetkih pojedinaca koji bi ustao i javno izrazio kritičko protivljenje takvim društvenim pojavama. Bio je jako ponosan na činjenicu da ni on, ni bilo ko od njegovih najbližih saradnika nije učestvovao u oportunističkim političkim aktivnostima, jer se klonio bilo kakvoga stranačkog članstva. Dakle, intuitivno je slijedio uvjerenje Hermana Hesea da je suprotnost istinskoga intelektualizma zapravo partijski aktivizam.

Čedomir Drašković pokrenuo je, razvio i zaokružio široku djelatničku oblast u čijem je fokusu bila i ostala Crna Gora. Na tome je putu ostvario izvanredne rezultate i doprinose. Kroz svojih gotovo 35 godina provedenih u Nacionalnoj biblioteci „Đurđe Crnojević“ inicirao je, osmislio, sprovodio i realizovao veliki broj programa i projekata od nacionalnoga značaja, nadograđujući ugled institucije koju je vodio i otkrivajući zapostavljeno kulturno nasljeđe zemlje kojoj je pripadao.

Draškovićev definišući istraživački interes bila je, dakle, kulturna istorija Crne Gore, predmet kojem je ostao vjeran do kraja svoga života. Uz brojne objavljene originalne studije i radove, podjednako je bio izvrstan polemičar i kritičar. Njegove uticajne studije i radovi usmjereni na proučavanje crnogorskoga jezika, književnosti i kulture služe kao pouzdan izvor za razumijevanje crnogorske stvarnosti u prošlosti i sadašnjosti. Njegova knjiga „Bibliotekarstvo u Crnoj Gori – između tradicije i perspective“ pruža dubinski uvid u dugu tradiciju crnogorskoga odnosa prema knjizi, ali i nudi pregled sinhronijskoga stanja u struci mapirajući pritom sve nedostatke sistema i prostore za moguću modernizaciju bibliotečke djelatnosti u Crnoj Gori. Sâm autor u predgovoru ove knjige veli:

Dio crnogorske specifičnosti je u činjenici da je njena kultura imala lijepih uspjeha – i zavidnu tradiciju – kad je proizvodnja knjige (rukopisne ili štampane) u pitanju, ali i dosta skromne rezultate kad je u pitanju kontinuitet i kvalitet njene bibliotečke djelatnosti. Nepopravljivi, romantičarski i naivni nam – utopijski pristup mnogim najvitalnijim kulturnim i životnim temama, uslovili su da i danas veoma aktuelno i veoma ubjedljivo zazvuče kritičke i proročke riječi Ilariona Ruvarca, nastale u dubini već davnog, devetnaestog vijeka (što se, naravno, odnosi i na znatno šire okruženje): „Naša je najveća nevolja naše neznanje; i što nećemo da znamo, već tumaramo i samo nadiremo!“

Čak i na osnovu ovako sažetoga osvrta sasvim je jasno da je Čedomir Drašković dao izvanredan doprinos razvoju kulturne istorije i montenegristike u Crnoj Gori. Međutim, uticaj njegovoga rada na razvoj ovih oblasti u drugoj polovini 20. i prvim decenijama 21. vijeka tek će postati predmet ozbiljnih istraživanja. No, sasvim je sigurno da će i sâm Drašković ostati upamćen kao neizostavni dio crnogorske kulturne istorije, da će njegovo ime zauvijek ostati upisano u temelje svih relevantnih crnogorskih institucija profilisanih za proučavanje i prezervaciju nacionalne suštine, a sećanje na njega živo u srcima onih koji su imali čast da ga upoznaju. Njegovim odlaskom, mi, s Fakulteta za crnogorski jezik i književnost i iz Crnogorskoga PEN centra izgubili smo dragoga prijatelja; nadarenog, velikodušnog i brižnog kolegu i velikana na polju istraživanja crnogorske kulture. Slava mu!